1870. II. évfolyam. 39. szám. Csütörtök, február 24.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Félév re 5frt.
Három hóra 2 frt 50 kr.
Egyes szám 10 kr.
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz Vecsey-ház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.
Hirdetési dij:
5 hasábos petit sorért 5 kr.

Nyilttéren megjelenő közlemény 5 hasábos sora 15 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szinte több izbeli hirdetések alku szerint a *legolcsóbb árért.*
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
Előfizethetni helyben: *Telegdi K. Lajos* és *Csáthy Károly* könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

EGYHÁZKERÜLETI NAGYKÖNYVTÁR DEBRECEN

A nyolczadik bátor ember.

○) Hiressé vált ama 7. bátor ember, ki merészkedett a pénzügyministeri zárszámadásoknak, ugy hamarjában, megvizsgálására vállalkozni.

A hetes szám szerencsés; s a vállalkozók, a szerencse-számnak is örvendve, hozzá fogtak az óriási munkához, s herculesi erőfeszitéssel annyira vitték, csodájára a világnak, hogy már készen is vannak a véleménynyel, mely a pénzügyministeri számadást helyesnek, és a pénzügyminister részére a felmentő levélnek kiadhatását nyilvánitja.

A jó példa vonz.

Az erény követésre talál.

Az előharczosok szerencséje bátorságot idéz elő. —

Még alig hangzott el az alkotmányosság hivei közt a jajkiáltás, a közoktatási minister önhatalmu eljárása felett, miszerint a katholikus alapitványok és alapok sorsa felett, a katholikus egyházi, és az izraeliták vallási ügyeiben, ugy a közép iskolák szervezése tárgyában, az országgyülés megkérdezése nélkül intézkedett, rendelkezett.

Ime a pénzügyminister, — lemenő magyar ministeri napja tört sugárainál, vagy feljövő közös pénzügyministeri napja hajnalpirjánál melegedve — a hét bátor ember merészségét jóval felyülhaladva, — az országgyülés megkérdezése nélkül ujabb kölcsönkötés iránt szerződik!

Hősi erő és hármas-erős réz övedzte annak keblét — a költő szerint, — ki először a tengerre ereszkedni merészkedett.

A mi pénzügyministerünk könnyedén ereszkedik az ország törvényes képviseletét illető alkudozások tengerére.

Smint nyolczadik bátor ember csodálatra ragadja a világot, — barátot s ellenséget egyiránt!

Midőn a határőrvidék polgárositása alkalmából felmerült pótfizetési alkudozások sikertelensége, az előzetes jobb hirek lejártával, az eredménytelenség fájérzetét költék fel, miszerint kilátásba helyeztetik, hogy ismét uj áldozatok fognak tétetni Bécs számára: mint a villám csap le az alkotmányos polgárok soraiba a rémhir, hogy pénzügyministerünk bécsi utja ismét egy ujabb szerencsétlenséget eredményezett.

A pénzügyminister által a magyar sorsjegy-kölcsön megköttetett Bécsben 24 millió forint erejéig, még pedig, természetesen, idegen intézetekkel, a bécsi bankegylettel, az osztrák leszámitoló bankkal, az osztrák földhitelintézettel, és a Rottschildházzal. —

A czél, mire a kölcsön köttetett, bármily vágyakat elégitene is ki, mégis roppant áldozatok árán érethetnék el.

A lánczhidnak a lánczhidtársulattól megváltása, a Budát Pesttel összekötő margitszigeti uj hid, és a Dunán át vasuti hidépitése, melyekre a kölcsön fordittatni szándékoltatik, — mind a közóhajtás tárgyát képezi.

De mily áron jut ezekhez a nemzet?

A kölcsönadó jogositva van a 24 millió kölcsönért 30 millió frt értékü sorsjegyeket kibocsátani, hogy nyereménye 6 millióig azonnal biztositva legyen!

Hát maga a nemzet nem bocsáthatna ki sorsjegyeket, hogy e 6 millió nyeremény az országé legyen?

Mily sok szépet és jót lehetne ily nyereménynyel kivinni?!

De ez még nem elég.

Az anyagi haszon mellett még erkölcsi veszteséget is rónak a kölcsönadók, a nemzet idegen hitelezői az országra!

Pénzügyministerünk lekötötte volna, hogy a nemzetnek nem lesz szabad 3 éven át más ilyféle kölcsön iránt szerződni senkivel a világon!

El lesz tehát véve a nemzet hatalma; — hogy, ha inség fenyegetné is az országot, sorsjegykölcsön utján ne segithessen a nyomor élő áldozatain, ne adhasson enni az éhezőnek, s inni a szomjazónak!

Ez erkölcsi rabszolgaság felér tizannyi kölcsön legfelcsigázottabb hasznaival! —

S még ez nem minden!

Ott ülnek a nemzet képviselői az országházban.

Most tárgyalják a folyó évi országos költségvetést, melyben minden rendes jövedelemnek és kiadásnak előre ben kellene foglaltatni.

Ha a pénzügyminister előre, tavaly megköti e kölcsönt, s ha nem egyenesen a törvényhozás engedélye folytán jár is el ekörül, hanem az idei költségvetésbe, legalább mellékesen, behozza e kölcsönmüveletet, — még, legalább szinleg, megmenti az alkotmányos cselekvés gondolatát.

Hanem akkor, természetesen, azon sok ellenvetés és kifogás, mi a költségvetés ellen igy is alaposan emeltetett, tetéződött volna egy nagyobbal, melylyel, együtt, nehéz lett volna kiállani a kereszttüzet!

Jobbnak tartatott, apródonként feladni a betegnek a keserü orvosságot.

Igy, az ország szemeláttára, de az országházát kikerülve, jött létre a merész mivelet, mi szerzőjét a nyolczadik bátor ember diszczimére érdemesiti!

Mondtuk már mi azt, hogy a mi pénzügyministerünk roppant ügyes ember; s ki tudja vinni, amit akar.

A vasuti kölcsönügy is, mely oly tömérdek veszteséggel járt, az országgyülés tudta nélkül köttetett; s midőn a végrehajtott tény az országgyülés elé került: nem érett meg a hon atyáiban az akarat, hogy feleletre vonják az alkotmányos ministert!

Ime, itt a második példa!

Lehet-e remélni, hogy a nemzet képviselői megeléglik a sokat?

Vajon ezt is helyesli majd a hét bátor ember, csupán azon önzésből, hogy nyolczadik társukat uj győzelemre segithessék: nem tudni. —

Hanem azt igen is minden ember tudja, ki az alkotmányosságnak csak ábéczéjét, a törvénynek csak egyes betüit ismeri is, hogy a nemzet képviselete beleegyezése nélkül ily müveleteket tenni: alkotmányellenes merénylet, mely a ministeri mindenhatóságot valamikor még annyira is kifejtheti, ha meg nem zaboláztatik, hogy a nemzet akarata semmisnek tekintetik; hogy a minister maga annyi lesz, vagy még több, mint az egész nemzet.

Azt mindenki érzi, hogy ez igy soká nem tarthat.

Azt mindenki óhajtja, hogy sokáig ne dicsekedhessék ilyetén sámsoni erejével a nyolczadik bátor ember!

Ujdonságok.

— **Az ujonan felállitott 2-dik alkapitányság** megkezdte müködését. Azon dologhalmaz, melylyel el van terhelve ez uj hivatal, mutatja, — hogy mily nagy szükség lett volna eddig is oly közegekre, melyek a hátralékban levő legelőbér- közmunka- és egyéb dijak beszedésével különösen foglalkozzanak; az eddigi követelésekből, melyek régebben még behajthatók lettek volna, sok veszendővé vált; ugy, hogy a most felállitott 2-ik alkapitányság bőven kifizeti magát; bár ugy látszik, hogy személyzetét ismét szaporitani kell, mi csak a közjóra fog történni.

— **Nagy Szalonta** mezőváros története, Rozvány Györgytől megjelent s beküldetett hozzánk. A 155 lapot tartalmazó csinos füzet, a hozzá magyarázatul adott toldalékkal, Szalonta történetére nézve a 16 dik századtól kezdve, sok érdekes adatot tartalmaz, melyeknek szakbirálatába nem bocsátkozhatunk ugyan, annyit azonban örömmel kell kijelentenünk, hogy szerző mind szülőföldének becses ajándékot, mind a történelem irodalmának, a helyi érdekek s viszonyok tekintetében hasznos adalékot szolgáltatott. Követésre méltó eljárás és buzditás a nagyobb városok számára.

— **Tündér Ilona** diszleteiből ismét uj szállitmány érkezett szinházunkhoz. Valóban meglepők azok; s a közönség nagy kárpótlást nyer e darabban az eddigi nélkülözésekért. Ugy halljuk, hogy Vizváry is föllép, mint rendes tag e darabban.

— **Az 184⁸/₉-ki honvéd altisztek** folyó hó 26-kán és 27-én tánczvigalmat rendeznek a Vilmos vendéglőben, a főpiaczon. Az általános 48—9-ki honvédek által adandó honvédegyleti bál pedig, ugy értesülünk, májusban lenne a szinházban. Bizottmány is van kiküldve a szükséges előkészületek megtétele végett. Figyelmeztetjük e bizottmányt, a közérdekből, mikép jókor tudassa a közönséggel a tudatandókat; — mert e bálnak nagyszerünek kell lenni, ha a honvédmenház javára adatik; s ha gyöngéd női kezek is közremüködnek a szép czélra: ez iránt idejében kell tájékozva lenniök!

— **A város kinlevő követelései** behajtása alkalmából, a város teendői iránti véleményadással megbizott küldöttség azon javaslatot tette, hogy az adósok, minden lejárt tartozás után a lejárati időtől fogva a 6% kamatok is hajtassanak be. Méltányos is, hogy a pontos fizetők felett a késedelmes adósok előnyben ne részesittessenek; midőn kivált a városnak annyi sok szüksége van, s maga is fizet kamatokat.

— **Egy férfiu 30 éves**, családos, óhajt mint zeneképzett egyén főleg mint orgona játszó reform., ev., vagy izr. egyházba orgonistaságot elfogadni, továbbá ének és öszhangzat tanár (Generalbass) zongoratanár, s gyorsiró; a magyar s német nyelvet beszéli s érti, vagy mint komornyik valami főurasághoz belépni óhajt, értekezhetni a szerkesztőségnél.

** **A Csokonai szobor** ügyét tegnapi számunkban már érintettük és gyors intézkedésre sürgettük az emlékkert társulatot. Miután e tárgy szőnyegre került, szellőztessük tovább, hiszen érdekünkben áll, hogy oly hosszas hallgatás után felelevenitsük. Nem tudjuk még bizonyosan, ha vajon ez évben határozottan megtörténik-e a leleplezés, ha igen, ugy itt volna már ideje — mint tegnap is megjegyeztük, — hogy az ünnepély idejének meghatározása s részletei felett értekezlet tartassék s egy nagy enquete hivassék egybe. A gyors intézkedés ide vonatkozólag azért volna üdvös, mert mint tudjuk ez évben két országos ünnepély leend Pesten, a dalár- és a lövészünnepély, melyek augusztus s talán szeptember hóban fognak megtartatni; e szerint ez időről már ki vagyunk zárva, előbb kellene tehát a leleplezésnek megtörténnie, ugy de az előleges intézkedésre az idő már oly rövid, hogy csak nagy ügybuzgalom és erélyes felkarolás mellett lehetne foganatositani a nemes hazafiszándékot s eszközölni a gyorsan megvitatandó tervezetet.

, **A sorozás** ma ismét folytattatott; sokan vannak távol az ujonczok közül, kiknek nagy része elhalt; az anyakönyvekben nem volt pontosan feljegyezve a halálozás ideje; innen lehet kimagyarázni, hogy az első korosztályból majd hatszáz ifju neve van kiirva; különben is most a zavaros években szülöttek állanak a sikon, igy a tévedések csaknem elkerülhetlenek valának. Tegnap 200 ujoncz közül került 21, ma a 317-ik sorszámig haladtak és jónak találtatott 23 ifju; a két első nap besoroztatott tehát 44 ujoncz.

, **Gerzon Ödön** cs. kir. nyugalmazott őrnagy kedvesen ismert és szép müveltségü nejét, Morvay Idát ma délután tették az örök nyugalom csendes hazájába. Még csak három évet élt együtt a szerető pár, s boldogságukat megirigylé a halál, melynek előhirnöke a betegség régen gyölörte már a boldogult jó nőt. A katonai és polgári osztály igen szép számmal volt képviselve a gyász ünnepélyen, melyen részt vett a főiskolai énekkar is; a nagytemplomból Révész Imre bocsátá el sirjához a kedves hamvakat. Áldás emlékére!

Meghaltak. Cz. u. Febr. 20. Földvári József f. István 8 hónapos béllobban Cz. u. 20. Rácz János 67 éves sorvadásban H. u. 21. Kis Péter f. Sándor 10 hetes béllobban Cz. u. László István f. János 2½ éves vizkórban Cz. u. Németi Sándor f. Józse 4 éves tüdő szélhüdésben V. u. Osváth József f. József 3 hetes béllobban Cs. u. Varga József 48 éves bélvizkórba P. u. Nagy Ferencz f. Ferencz 6 éves Tüdő sorvadásba P. u 22. Gerson Ödön Morvai Ida 36 eves tüdővészben Cs. 21. Vig Péter 62 éves tüdővészben P. u. Hajós Elek f. Ferencz 1½ éves kanyaróban köz kórh. 22. Szilágyi János 72 éves vizkórban P. u. Bányai Ferenczné Huszti Márai 71 évas vizkórban P. u. Takács András f. Sándor 1 hetes béllobban.

Szinházi szemle.

** Szerdán, február 23-kán adatott: „Az utolsó jezsuita“ történeti vigjáték 3 felvonásban. irta Lawoger Antal, forditotta Pál Péter. A menynyire ohajtandó, hogy e repertoireban minél több ujdonság forduljon meg, épen annyira visszatetsző is egyszersmind, ha ez ujdonságok nem elégitik ki a felcsigázott igényeket. Mi e darabról első adatásakor nem mondtunk véleményt; ezuttal kimondjuk rá a végzetes itéletetet, melynek értelme ide megy ki: „de szabadits meg minket az efféle phásisokkal teletömött szellemgyilkoló compilatióktól, melynek, se belbecsök, se szinpadi hatásuk nincs, és a melyek szinészt, közönséget egyaránt fárasztanak!.. E darab egészben hibás, mert nincs biztos alapra épitve, miután meséjében sincs meg a kellő egyöntetüség, lévén a tárgynak két irányzata.

Cselekvény ugy szólván semmi sincs e vigjátékban, mely mulasztás egész leplezetlenségében tárja fel a szerkezet kontárságát. Elég legyen jellemzésére e nehány szó; hosszabb ismertetést nem érdemel, valóságos idővesztegetés volna tüzetes birálatot irni róla. Berekesztjük tehát sorainkat, még pedig azon zárszavakkal, hogy jobban válogassák meg az uj darabok megszerzését ott a szinháznál, mert nemcsak a közönség türelme fárasztatik az ily értéktelen vásári munkákkal, hanem magoknak a szinészeknek nemesebb törekvései is megmételyeztetnek általok.

Országgyülési értesitő.

(Február 23.)

Több kérvény bejelentése után azonnal áttért a ház a napirendre, melyhez első szólt Horváth Sándor. A cultusministert azzal vádolja, hogy a népoktatási törvény végrehajtásának mindjárt kezdetén habozott.

Simonyi Ernő nincs azon véleményben, hogy a jelenlegi vita a reformoktól vonta el az időt. Kérdi, hogy mi nagy reformok feküsznek készen előttünk. Mert a municipiumok rendezésére vonatkozó törvényjavaslat nem vehető addig tárgyalás alá, mig legalább hat hónapig nem forgott a közönség kezén, s mig az iránt a megyék és városok nem nyilatkoztak.

Az idő vesztve nincs, mert a szőnyegen forgó kérdéseket, nevezetesen a kath. autonomia kérdését, szükséges minden oldalról megvitatni. Vesztve csak akkor lenne az idő, ha azok, kik a kath. autonomia ügyét intézik, siketek maradnának. Az autonomia legyen olyan, hogy minden katholikust kielégitsen, s ne idézzen elő szakadásokat, s ne oktroyálja azt a hierarchia vagy egy párt, hanem legyen az összes katholikusok müve. A költségvetésre nézve fentartja észrevételeit a részletes vitára, s az alapokra nézve pártolja Ghyczy inditványát.

Tisza Kálmán körvonalozza Ghyczy inditványának czélját. A vita azonban az inditványtól eltérőleg mindjárt más térre vitetett át. A cultusminiszter a tanszabadságot vette védelme alá, melyet pedig Ghyczy meg sem támadott. A tanszabadságot illetőleg egyébiránt a cultusminiszter felfogását helyesli, s nem az előtte szólóét, mert nem kivánja, hogy a nevelésügy kizárólag a kormány kezében központosittassék. Mások ismét védelmük alá vették az alapitványokat, azt vitatván, hogy azokat a katholikusoktól elvenni nem lehet. Ghyczy nem mondta, hogy azokat el kell venni, hanem csak azt inditványozta, hogy állapittassék meg, melyek illetik a katholikusokat, s melyek az államot. Ügyes parlamenti taktika volt egyébiránt a jobboldaltól, hogy a vitát más térre vitte át. Az ellen, mit Ghyczy inditványozott, nem volt mit felhozni, s igy az indokolás egyes tételeibe kapaszkodtak bele. Az inditványok közül Ghyczyét pártolja, mert ez azirant is intézkedik, hogy mi történjék addig, mig az alapokról az országgyülés intézkedik. Ezek után reflectál a vita folyamában felmerült fontos eszmékre. Pulszkyval egyetért abban, hogy igyekezzünk elérni az amerikai viszonyokat, csakhogy ezek elérhetésétől még igen messze vagyunk, s addig se idézzük fel a vallási viszályt, melyet őseink már évtizedek előtt elintézték. A szabad egyház a szabad államban eszmének bizonyos részről történő hangoztatására megjegyzi, hogy a szabadság eszméje ma már oly hatalmas, miszerint azok is szájukba veszik, kik a szabadságnak ellenségei. Az autonomiáról is elmondja véleményét, s idézve Angol- és Poroszországot, azon meggyőződését nyilvánitja, hogy nem lehet az igazi autonomia, melyet az állam létesit. Nevetségessé teszi egy képviselő (Paczolsy) azon mondását, hogy a katholikusoknak kétszeresen van okuk szeretni a hazát, mintha bizony a hazaszeretet felekezethez lenne kötve. Ugyan e képviselő még azt is mondotta, hogy törvénytelen dolgokat nem lehet törvényesiteni, pedig ime az országgyülés három év óta egyebet sem tesz, mint törvénytelen dolgokat törvényesit. Horváth Mihály azon állitására, hogy a katholikusok Magyarországon már 300 év óta vannak elnyomva az állam gyámkodása által, azt mondja, hogy igenis a világi katholikusok vannak elnyomva a hierarchiával szemben, s helyzetük most olyan mint a páriáé. Végül ismételve kijelenti, hogy csatlakozik Ghyczy inditványához.

Eötvös minister még egyszer visszatér Ghyczy K. beszédére, s felel az általa emelt vádakra. Az autonomia kérdésében ő nemcsak semmi külö-

TÁRCZA.

Othello.

Hanff beszélye.

(Folytatás.)

— Még nehányat sorolhatnék fel önnek — felele az öreg nyugodtan — de önök unatkoznak e furcsa mulatságnál; csak a legközelebbi időből még egyet. Rossini megirá becses dalmüvét — Othellot, melylyel bizonyitá, — min kétkedtek, — hogy érti az emberi kebel mélyebb, érzékenyebb hurjait is penditeni. Felsőbb helyen nem kivánták s igy a szinháznál sem tanultuk be. A zenekar tagjai azonban magán czélokra tanulták be; nehány jelenet különböző hangversenyeken ismertetett meg, s e nehány kisérlet oly nagy vágyat gyulaszta a dalmü iránt, hogy ujságokban, éttermekben és salonokban csak is Othelloról szóltak, Othellot kivánták. Nem gondoltak többé a rémületes eseményekre, melyek utána következni szoktak; ugy látszik, hogy a dalmü alatt egészen más Othellot értettek. Végre az akkori rendező — én a szinháznál voltam s Othellot éneklém — megkapta a rendeletet, a dalmüt szinre hozni. A szinház fulladásig volt tele, az egész udvar s nemesség jelen volt; a zenekar rendkivüli erőfeszitéssel müködött — az énekesnők minden kivánatnak megfeleltek: de nem tudom, borzadalmas érzett fogott el mindnyájunkat, midőn Desdemona hattyudalát éneklé, midőn lefekvéshez készült, midőn a gyilkos, az utálatos szerecsen feléje közeledék. Ugyanazon ház, ugyanazon szinpad, ugyanazon jelenet volt, mint egykor, midőn egy szeretetreméltó lény, oly irtózatosan fejezé be életét. Bevallom, hogy Othelló ördögi természetének daczára is — kevéssé reszkedtem, midőn a gyilkolás véghez ment, aggodalmasan néztem fel a herczegi páholyhoz, melyből annyi viruló, erőteljes alak tekinté játékunkat. „Vajon csillapodol-e, vérszomjas kisértet, a hangok által, melyek halálodat kisérik?“ gondolám. Ugy látszék; ct-hat napon át nem ballottunk semmit, valamilyes a várban levő betegségről; nevettek rajta, hogy csak dalmüvé való változtatásra volt szükség, a kisértetet mintegy megzavarni. A hetedik nap békében mult, a nyolczadikon Ferdinand herczeg vadászaton agyonlöveték.

— Hallottam róla — mondá az őrnagy — hanem esetleg történt; szomszédja fegyvere elsült és —

— Mintha én azt állitnám, hogy a szellem saját kezével ragadta torkon a boldogultakat? Hisz csak valami titkos, kimagyarázhatlan összefüggésről szóltam.

— Nem valami mesét mondott nekünk végül is? hol van az, hogy ama vadászat előtt nyolcz nappal Othello adaték?

— Itt van! — felelt a rendező hidegvérüen, s kronikájában egy helyre mutatott; a gróf olvasá: „Martius 12-én Othello — dalmü, zenéjét szerzé Rossini s szélén háromszor aláhuzva: 20-dikán Ferdinand herczeg vadászaton agyonlövetett.“

A férfiak egyideig hallgatva nézék egymást; mosolyogni akartak, de az öreg komolysága, a borzadalmas események csodálatos találkozása mélyebben érinté őket, mintsem bevallani akarák. Az őrnagy fütyülve lapozgatott a kronikában, a gróf valamin gondolkodni látszék, kezével takará homlokát s szemeit. Végre felugrott, „s mindez nem használ önnek!“ kiálta, „kell, hogy az opera adassék. Az udvar, a követek már tudják, nevetségessé tennők magunkat; ime uram, négyszáz tallér! Nehány barát és mükedvelő küldi önnek, hogy Othelloját minél fényesebben kiállitsa. Vegyen érte a mit akar, — tevé hozzá mosolyogva — hivjon ördögüzőt, hozasson boszorkánykészletet vagy bármit, mi a kisértet elüzésére czélszerü, csak — adassa Othellot!“

— Uraim — szólt az öreg — meglehet, hogy fiatal koromban én is nevettem volna ilyeneken; de az öregség higgadtabbá tett, tanultam, hogy vannak tárgyak, melyeket nem kell egyátalán elvetni. Köszönöm az ajándékot, s igérem, hogy jó czélra fogom forditani. Hanem Othellot csak a legszigorubb parancs után fogom adatni. Ó uram istenem! — kiálta panaszosan — ha az eset ismét beállna, ha a kedves Zsófia herczegnő —

— Hallgasson! — kiálta a gróf elhalványulva, — valóban az ön eszeveszett meséi ragályosak, világos nappal lehetne tőlük félni. Isten önnel! ne feledje, hogy Othello minden esetre adatni fog; ne használjon semminemü mesterfogást meghüléssel, lázzal vagy előre nem látott akadályokkal. Az ördögre! ha nem ad nekünk Desdemonát, a meggyilkolt árnyát idézem fel, hogy ez egyszer maga vegye át a vendégszerepet

Az öreg keresztet vetett és türelmetlenül csuszott fel alá a szobában. — Minő istentelenség! — jajgata — és ha megjelennék a vendég? Hagyja e beszédeket kérem, nem tudhatni, mily közel van mindegyikünk saját vesztéhez!

Nevetve ment le a két barát a lépcsőn, s a zenész-jós florentini fövegével s bőrkorcsolyájával, még sokáig adott nekik okot a nevetésre.

VI.

Sokszor történt, hogy az őrnagy épen nem foghatá fel a grófot — régi bajtársát. Mig olykor vig, élénk, élczes és jókedvü lévén, a bátorságot találó adomákkal, életéből történetekkel mulattatá, mindenkit — bármi csekély — elmés, finom módon lekötelezé, hogy mindenkinek kedvencze, sokak imádottja vala, — máskor ismét az ellenkező lehete. Szárazzá s kedvtelenné lőn, szemeit lesüté, ajkait szorosan összeszoritá, megszólittatván mogorván, hevesen felelt. Az őrnagy már tapasztalá, hogy ekkor van az időpont, melyben a társaságtól eltávolittatnia kellett; mert ilyenkor könnyen felizgatott érzékenységgel magára vonatkoztatott bármi ártatlan kifejezést, dühbe jőni s tombolni kezde.

Az őrnagy sokat volt körötte, előbbi időből még bizonyos fenhatalommal birt fölötte, melyet most érvényessé tett, hogy társaságban szenvedélyei kitörésében gátolja; annál rettenetesebben törtek ki saját lakásán. Dühösködött, szitkozódott minden lehető nyelven; sirt. Nem nyomorult, elvetemedett ember vagyok-e? szólt egyszer ily alkalommal, kötelességeimet lábbal tiporni, a leghübb szerelmet magamtól üzni, egy szivet kinozni, mely oly bensőleg szeret. Könnyelmüen kóborlok a világban, elkoczkáztam szerencsémet, mert balgaságomban Kosciuskónak tartám magamat, pedig csak gyengeeszü vagyok, kit elvetettek. És ennyi szerelmet, ez önfeláldozást, e hüséget igy viszonozni.

Az őrnagy különféle vigaszszal tőn kisérletet — Hisz ön maga mondá, hogy a herczegnő szerette önt előbb. Reménylhetett-e más szerelmet s hüséget, mint melyet a viszonyok megengednek?

— Ha! mire emlékeztet! — kiálta a szerencsétlen — mint vádol az ön mentegetése! ő is, ő is elámitva. Mily gyermeki ártatlan volt, midőn én istentelen közeledém feléje, midőn az ártatlanság fényét látám szemeiben, könnyelmüségem ismét erőt vőn rajtam, feledék minden jó szándékot, feledém azt, kié egyedül szabad lennem; a kéj örvényébe vetém magam, feledésbe temetém lelkiismeretemet. — Sirni kezde, a visszaemlékezés dühét csillapitni látszék. — De hogyan is távozhattam tőle? — suttoga — érzém, látám minden mozdulatán, olvasám szemeiből, hogy szeret; fussak-e tőle, midőn látom, hogy a szerelem hajnalpirja hasad arczán, midőn a megértés első sugara tört ki szeméből, s engem érve, buzditani látszék azt viszonozni.

— Sajnálom önt, — mondá a barát s kezét szoritá, — hol él férfi, ki ily édes kisértésnek ellentállna?

— S midőn szabad volt neki mondanom, mint tisztelem, midőn büszkén vallá, hogy szeret, midőn a szerelem ama kedves, elbájoló játéka kezdődék, hol egy tekintet, egy futó kézszoritás többet mond, mint szavak valaha kifejezhetnek, midőn napokon át, egy estve, egy óra, egy egyedüli percz örömteli várakozásában élve, majd ismét a boldogitó percz emlékezetében elmerülve vártam az estét, hol mámoritó szemeiből ujra feledést ivám; mily dúsan érté az adást, mennyi szerelmet bira egy szó, egy tekintetbe fektetni, s én fussak tőle?

— S ki követeli ezt? — kérdé a barát megindulva. — Kegyetlen lett volna, e szép szerelmet, mely rangja minden különbségét hozá áldozatul, visszataszitani. Csak elővigyázat lett volna kivánható, de ugy hiszem, még nincs minden elveszve.

Mindezekre nem látszék hallgatni; könyei erősebben folytak, s fénylő szeme mélyebben látszék elmerülni a multban. — S midőn pirulva mutatá az utat, melyen hozzá jöheték, midőn herczegi homlokát csókolni engedé, midőn a bájoló száj — melynek kivánsága egy népnek parancsa — az enyim vala, midőn a herczegi fönség a szerelem bizalmas suttogásában tünt el, ekkor elhagyhattam-e?

— Mily boldog ön! Hisz épen a viszony e titkos voltában kell a sajátképi kecsnek rejleni; s miért kárhoztatja e szerelmet? Legyen erős! a világ itéletét közönynyel viselheti, ha boldog, s végre is a viszony nem oly vétkes, nem oly gonosz, mint ön képzeli.

A gróf hallá szavait; szemei forogtak, arcza szinesedett, fogaival csikorgott. — Ne itéljen ily kegyesen, szóla tompa hangon, nem érdemlem. Gonosztevő vagyok, kitől visszarettenie kellene. Ó hogy feledést vásárolhatnék, hogy éveket törölhetnék ki emlékezetemből. Feledni akarok, felednem kell, mert megőrülök, ha nem feledek, bort ide bajtárs, inni akarok, szomjas vagyok, egy láng dühöng bennem, borba akarom fullasztani emlékezetemet, vétkemet!

(Folyt. köv.)

nös állást nem foglalt el, de az lett volna különös, ha akadályozza a katholikusokat az autonomia létrehozásában. A mi azt a vádat illeti, hogy iskolákat, ösztöndijakat stb. alapitott az országgyülés hozzájárulása nélkül, elsorolja, hogy engedélyt adott a győri akadémia ismétli megnyitására, s az aradi lyceum létesitésére, miután ezekre alapitványok voltak. továbbá több 4 osztályu gymnasiumot 6 osztályuvá tett, s Terstinán Árvamegyében egy uj gymnasiumot alapitott, s végül szaporitotta az ösztöndijakat, mert midőn átvette az ösztöndijalapot, azt tapasztalta, hogy megtakarítások eszközöltetnek, holott nem a megtakaritás a czél, hanem az, hogy szegény ifjaknak kiképzésükre mód nyujtassék, s igy az eddig megtakaritatni szokott összegből (29,500 frt.) szaporitotta ez ösztöndijakat. A tanárok fizetéseit felemelte, mert az intézkedést tovább halasztani nem lehetett.

Az elnök erre, a szólásra többen följegyezve nem lévén, az általános vitát befejezettnek nyilvánitja, kijelentvén, hogy még az inditványozókat illeti szó.

Svarcz Gyula fentartja inditványát, hogy a vallás- és közoktatási ministerium költségvetése ne tárgyaltassék addig, mig a minister a törvény értelmében évi jelentését a közoktatásügy állásáról be nem adja.

Horváth Mihály, miután „pártja“ inkább megnyugszik Hoffmann Pál inditványának szövegezésében, inditványát visszaveszi.

Ghyczy Kálmán azt veszi észre, hogy a cultusminister ur neki mindig azokra felel, a mi ket ő nem is állitott. Nem állitotta nevezetesen, hogy a cultusminister semmit sem tehet, hanem csak azt állitotta, hogy mindenre nézve, mi pénzkérdéssel van kapcsolatban, kell, hogy kikérje az országgyülés előleges hozzájárulását, mert ha ez nem áll, akkor fölösleges a budget tárgyalása. Meglepte, hogy a minister a törvényhozást Bábel tornyához hasonlitotta, mert véleménye szerint sokat beszélnek. Pedig ha a munkások sokat beszélnek, ugy annak az is lehet oka, hogy a munkavezetők sok beszédre, sok panaszra adnak okot.

Észrevételeket tesz ezután a szónyegre hozott kérdésekre. A szabad egyház a szabad államban elv kivitelét csak ott tartja lehetőnek, hol nincsenek bevett vallások, s azért mindenekelőtt szükséges a teljes vallásszabadság kimondása. — Megvallja, hogy az autonomiához a vita folyamában történt több nyilatkozat folytán most még kevesebb a reménye, mint volt. Az alapok kérdésében beadott inditványokra térve fejtegeti a különbséget az ő és Hoffmann inditványa között. Hoffmann az alapok jogi természetének megállapitását állitja előtérbe, pedig ez korai addig, mig az alapok eredete. czélja és rendeltetése megvizsgálva nincs. Ajánlja végül határozati javaslatának elfogadását.

Következett Ghyczy ha.. javaslata. A felállással történt szavazásnál a többség kiveheto nem volt, miután jobboldalról is többen pártolták az inditványt. A megszámlálás eredménye az lett, hogy 115-en nyilatkoztak a javaslat mellett, s 124 en ellene. A többség ezután Hoffmann Pál és társai inditványát fogadta el.

A holnapi ülésen a vallás és közoktatási ministerium költségvetésének részletes tárgyalása lesz napirenden.

Fővárosi értesitő.

T. Szerkesztő ur!

Árpád sirja mellett. — Ó-Buda. február 22. 1870. Feltettem magamban azt, hogy e becses lapok olvasóival a farsangi fontosabb eseményeket, habár diohéjba szoritva is tudatni fogom; — kezdem tehát a legnagyobb bálon, mely f. hó 14-én Szent-Endrén tartatott, hol is harmadfél nap tartott a kellemetlen mulatság, de elvégre is az a szomoru kimenetele lett bálunknak, hogy a Harkányi hősei a hangadóknak fejenkint jól odasóztak; e nagy mulatságban több, mint 6000 szavazatképes férfi vett részt, s daczára a sok ki nem gondolható vesztegetésnek, Luppa Péternek csak 102 szavazattal lett kevesebb; a balpárt vagyis Luppa párt petitiót nyujt be az országgyüléshez, jólhelet, hogy az eredményt már nem csak képzeljük, de positive tudjuk is, hogy Harkányit verificálják; bizony csakugyan szégyeljük azt mi szent-endrei balpártiták, mert még ezen tekintélyes választó kerületben jobbpárti képviselő nem volt soha. De a következválasztásról elég leend ennyi. Lépjünk a valódi táncz salonokba, s bizton mehetünk bármikor, mert itt elannyira szeretnek mulatni, hogy bátran léphetünk be, hiszen itt Ó-Budán minden estve van bál, oka abban rejlik, hogy sokféle hajónak személyzetei a telet itt szokták tölteni, s a farsangot pedig bálozásokkal használják; hanem a sok ó-budai mulatság közt csak egy van olyan, mely az igen tisztelt olvasók előtt is nagy figyelmet érdemel s ez a „magyar-bál,“ ezen csakis magyarok jelenhetnek meg; — az ó-budai gőzhajó-gyár magyar munkásai szervezik, rendezik s a gyári munkások közől is különösen Komárom városából ide került s itt letelepült hajó-ácsok; ezen bál f. hó 19-én tartatott meg, különös dicséretet érdemelnek szives fáradozásukért s rendezésükért Pálfi Pál, Prépost József továbbá Kacz János, Veres Zsigmond és Kosár Mihály urak. Igazán mondhatom, hogy nagy dicséretére válik az, az itt letelepült magyaroknak, hogy oly szép rendben az összetartás szelid angyala vezérli keblöket. De még a sok nevezetes bál között emlitést érdemel a gőzhajógyári vasöntőké, matrózoké, gép-kovácsoké, lakatosoké.

Ennyit a bálokról, bevezetem most t. olvasóimat a képzelet szárnyain a pesti nagy egyetem III-ik emeletén lévő tágas terembe, hol minden este két cursusban 6—7-ig gyorsirászatot lehet tanulni; — van itt egy közkedvességü nagy és jeles tehetségü ember, kinek neve a haladni törekvő ifjuság előtt óriási tekintély; s ez nem más mint Markovich István gyorsirászat tanára, ki ingyen tanfolyamot nyitott a tanulni akaró ifjuságnak; Markovich Istvánnak fontos érdemei vannak, ő az ki a lelkesülni tudó ifjuságtól oly sokszor megéljeneztetett; adjon az ég sok ily nemeskeblü emberbarátot, s ily jeles tekintélyt, mint Markovich István. Füzzük tovább a társalgást, sétáljunk a Duna partja felé, hiszen hideg nincs, olvad naponkint, a Duna folyását nem láthatni, — mert vastag jégpánczél boritja; a jégre való menés tilos, mert már imitt s amott roskatag állapotban van, sok helyt partjairól a jég el is olvadt, a korcsolyázók a városligeti tóra szoritkoztak, hanem ez sem soká türi hátán a korcsolyák éles karczolásait; az időjárás nedves, havas, esős s olvad naponkint kétszer, többet, mint éjjel fagy.

A betüszedők stricke-ja még folyvást tart, s a bécsiek is követték, sőt Pesten több gyár megkezdte őket utánozni. bizony sajnos dolog, hát nincs törvény s ezzel kapcsolatban igazság nincs a földön, hát nem óriási kár ez, az irodalomra? — hát nincs egyén, kinek jogköréhez tartoznék az ügyet komolyan megvizsgálni, ki a hibás? én mióta a munkás ügyeket tanulmányozom, azt vagyok hajlandó hinni, hogy csakugyan a dús pénz embereiben a tőkepénzeseknél is van hiba.

Azt képzelem, hogy már mindent megirtam pedig még csak most jut eszembe igazán a fontos tárgy; hát a mi városi közös iskolánk a mit itt magyarul ugy neveznek, még pedig sub rosa vagy is zárjel közt kell megsugnom (Städtische, Simultan Schule) hajh a mi ó-budai iskolánk hires lett a kofákról s a papokról; pedig e két személyzet ellentét, s itt meg karöltve jár; — igen, mert a kofák a papság pártján állanak, s viszont megforditva, — az igaz hogy némileg a kedélyek lecsillapultak; van közös és rom. kath. iskola, a tanitói kar a tanitókat nem ismeri, igen sokan vagyunk, hisz itt Buda-Pesten értve hozzá Ó-Budát is, a 200 rendes isk. tanitói számot meghaladja; s most f. év szept. hóban itt Pesten országos tanitói gyülést tartunk, melyre minden tanitó az országból, sőt külföldről is meg leend hiva.

Igaz; a vezérfonalat majd el is vesztém, hisz a mi közös iskoláinkról akartam szólani; — erről egy pár megjegyzést akartam elmondani, t. i. az egyik az, hogy képzelje a t. olvasó közönség, egy tanitót azért nem erősitettek meg (csak ideiglenesen) mert a német nyelvet nem jól beszéli, fájdalom Magyarország még a tiszta magyart sem türi; — másik észrevételem a községi iskolánál az, hogy a ki magát magyarnyelven nem birja jól kifejezni, az halad, s kegyben részesül; — s ki büszke, kevély, nagyravágyót akar játszani, s bárányborben farkasosdit játszik, az az első, szóval van biz ennek még rosz oldala is; igazsága van Révész Imrének. De bevégzem hosszura nyujtott társalgásomat, csak még azt emlitem meg, hogy itt a fővárosban sokszor okoz betegséget a figaró, frakk, kivált akkor, ha tapasztalják és tudják is azt, hogy ki az ocsmány öltözetben magát eltorzitja, egy szót is alig tud más nyelven, csak magyarul.

Zágonyi György,
ó-budai néptanitó.

** Szana Tamás szép tehetségü irónk vállalatáról már szólottunk, hogy t. i. ő apriltól kezdve „Szépirodalmi Közlöny“ czimmel lapot indit meg, melyben kritikai, aestheticai s a szépirodalmi rész dusan lesz képviselve, most ujból felelevenitjük e vállalat érdekességét azon hozzáadással, hogy e szépirodalmi lap mutatványszáma nem sokára szét fog küldetni és pedig 15,000 példányban. A komoly törekvésü szerkesztő neve és ismert jó izlése biztositékot nyujt olvasó közönségének, a vállalat szellemi sikerére, annyival inkább, mert mint halljuk, a jobb veteránok s ismertebb fiatal irók egyirányt csoportosulnak e szép jövőjü lap körül.

A m. t. akademia tegnapelőtti ülésén Hoffman Pál ily czimü értekezést olvasott fel: „Cicero civilistikai beszédei szempontjából.“ Ezután Lónyay Menyhért mutatá be azon okmányt, melyet Czartoriczky hg. vett az akademia számára. 1705-ből való s az országgyülési confederationalis rendek nyilatkozatát tartalmazza az eredeti aláirásokkal. Horváth Mihály mint elnök az akademia nevében köszönetet fog mondani a herczegnek ez ajándékért.

** A pesti szabadkőmüvesek szegény gyermekek számára menházat terveznek, melyben élelmet és oktatást nyernének.

Belföld.

*** Az erdélyi szabadságról irja a Hon: ki ne emlékeznék azon időre, mikor még a disznólábat is pisztolynak tekintették a zsandárok, s minden kováspuskát, melynek lételét a passus nem igazolta, mint veszedelmes conspiratio emeltyüjét confiskáltak. Ez a gyönyörü állapot még most is virágzik Erdélyben. Közelebbről Szebenszékben számos fegyvert foglaltak le a csendőrök, mert a birtokosok nem birtak fegyverengedélylyel. Most már kezdjük érteni, mire való a zsandár még most is?

*** Ez már vaskalapizmus. Jászberényben egy főgymnasiumi hallgató, tanári itélet folytán megkorbácsoltatott — szivarozásért. A Jászkunság, a nevelőt ily baromi eljárásáért visszabotoztatni (?!) nem tartaná bünnek.

*** Márhavész hiréről irtunk a minap, mely Kunszentmiklóson mutatkozott volna, de e hirt most valótlannak mondják. Az ily hirek czáfolatát mindig örömmel közöljük.

*** Máramaros Sziget furcsa helyzetben van; az adóhivatal a kincstári igazgatóságnak kijelenti, hogy „ha fát nem küldenek, az egész tiszti személyzet oda hagyja a hivatalt s megy a világba.“ A fahiány miatt boszankodnak, de azért nem bánnák sokan, ha az adóhivatalnak nem jutna fa, csakhogy mennének a világba.

*** Nix dájcs. Zemplénmegye bizonyos jó érzelmü szolgabirája Kassáról a hadkiegészitő-parancsnokságtól német nyelven irott megkeresvényt vett, melyet azonnal vissza is küldött e hátirattal: „Magyarországon magyar nyelven irott megkeresvényt kérünk; — nix dájcs.“ Kivánsága teljesült.

*** Csendőrhöz illő. Ilye és Zám között egy csendőr megölte őrmesterét szuronynyal — egy nő miatt.

*** Nagyváradon nem lehet jó szivarokat kapni, csak jó drágán — a pinczéreknél.

*** Keszthelyről 40 tagu küldöttség járt közelebb a fővárosban, egy kérvényt vittek az országgyüléshez, melyben a keszthelyi törvényszék felállitását kérik.

*** Tüzre vizre vigyázzatok! Igy inti mostanában a zsigárdi nép (Pozsonymegyében) egymást. A minap szántszándékos gyujtogatások történtek ott, a mit abból lehet következtetni, hogy ugyanazon házat három este is egymásután is felgyujtottak, és a tettest még sem sikerült felfedezni. — A Vág folyó vize is fenyegetőzik, mert a töltések roszak, s egy jégtorlás könnyen átszakithatja. — Szerencsétlen lövések is történnek vigalmak alkalmával, két gyermek már ennek következtében halt meg; jó, hogy még kazalok és házak nem lobbantak lángra a fegyverek tüzétől. — Különben mindezek az előjáróság élhetetlenségének világos bizonyitványai.

*** Sátoraljа-Ujhely mostanában kezd örvendetesen haladni; most dalárda van ott alakulóban, s igyekeznek önképző-egylet létesitésén is. Csak előre!

*** Haza segitette. Csallóközből egy földmives és egy kerékgyártó a megyesi vásáron voltak, s ott — természetesen, mint a magyar ősi szokás tartja — jól bepálinkáztak. A mulatság szinhelyéről csak éjszaka indultak utnak; a kerékgyártót csakhamar csuffá tette a lába, — melyen nem birt tovább megállani; a földmüves azért hüséges maradt hozzá, sokáig támogatta, majd megunván gyámolitani, hátára vette, igy még bajosabb volt czipelni. Utóljára kitalálta a legkönnyebb módját, szijat kötött a lábára s ugy huzta a földön. Sok fáradalom után haza is érkeznek, de a földmives elvesztette vonczolássa közben uti társa — orrát, sőt kidöczögtette annak lelkét is. De mégis haza segitette a kerékgyártót, családja — mély gyászára.

*** A népnevelés elhanyagolásának szomoru képét tárja fel egy kis statistikai kimutatás Hunyadmegyéből. Van itt 320 község, ebben lakik 171,194 ember. A tanköteles gyermekek száma 29,514, ezek közül csak 4426 jár iskolába, tehát 1/7-e; e csekély számból 2270 csak félévig tanul, s irni és olvasni 643 tud. A 320 község közül 110-ben van 124 iskola, tehát az iskola nélküli községeknek száma 210.

*** Sopron városa a katonák panganétjainak eltörlése végett, kérvényt intézett a honvédelmi ministeriumhoz; a kérvény indokolásai között első helyen áll, hogy többnyire ez okozza a katonaság és polgárok közt a béke és csend megháboritását. Nevezett város ez intézkedést mind a sorkatonaságra, mind a honvédekre óhajtaná kiterjeszteni.

*** Nagykállóban polgári lövölde felállitásán müködnek, melybe a katonaság is meg fog hivatni.

*** Kassai tanitó egylet czim alatt Kassán társulat alakul a tanitókból felekezeti különbség nélkül. Egyik szép és hazafias czéljául azt tüzi ki, hogy a felvidéki megyék tanerőit nemzetiségi különbség nélkül egyesitse, azok tagjait nyelvben és szellemben magyarrá képezze és „Felső magyarországi tanitói egylet“-té alakulhasson. Az egylet e f. hó 26-dikán tartja alakitó gyülését. Fogadják a szent czélért buzgólkodók nyilvános elismerésünket. Ők valóban, nem csak szájjal de szivvel és tettel is a haza fiai.

Bécsi dolgok.

(z.) Bécsi lapok régebben emliték, hogy a volt ministerelnök gr. Taaffe, birodalmi cancellár gr. Beust által megkerestette a shweizi szövetség kormányt a munkás agitator és vezető: Hartungnak kiszolgáltatása tárgyában. Biztosabb értesülés szerint a kérdés nem a nevezett vezetőnek kiszolgáltatása körül forgott; hanem a külügy minister fordult azon kivánságának teljesitéséért a szövetségi kormányhoz, hogy a „német köztársaságiak komitejá“-nak Zürichben található kasságát vétesse zár alá a szövetségi kormány, mivel emlitett komite a bécsi social demokrata pártot pénzzel látja el, és formaszerinti forradalmi izgatást visz véghez Austriában. A birodalmi cancellárnak ezen ügybeni fellépésére, kérelmére a szövetségi kormány tagadólag felelt. Mult vasárnapon nagy népgyülés tartatott, melyben a kereseti adótörvény feletti tanácskozáson kivül a szedők strikéje is tárgyaltatott. A szedők pénzsegélyt a átalában gyámolitást kivánnak a sociál demokrata párttól, hogy a strikét tovább folytathassák. A social demokraták kinyilatkoztatták, hogy a szedőket nem gyámolitják, részint mivel eddig ellenséges indulatot tanusitottak a szedők a social demokraták iránt; részint mivel a social demokraták jogosulatlannak nyilvánitták a szedők követeléseit.

Tegnapelőtt a császár meglátogatta az arsenalt, szárnysegéde gr. Bellegarde kiséretében, hogy az ott készült 19 ágyuházat megszemlélje, melyeknek rendeltetése az, hogy Dalmátiába küldessenek, ha csak a közben ellenkező parancs nem adatik ki.

Külföld.

(z.) A franczia törvényhozó testületben az uj ministerium belügyi politikája feletti fontos küzdelem megkezdődött. Napirenden a Favre Gyula belügyekre vonatkozó interpellatiója áll. Ha az uj kabinet eddig sok nehézséget el tudott háritani, melyeket a Noir meggyilkoltatása, ez ügyben Rochefort kihivó magatartása, az utczai fegyveres felkelési kisérletek és zavargások idéztek elő: az sok részben a nagy elővigyázattal megtett előleges, külső intézkedéseknek tulajdonitandó. De vajon lesz e elegendő képessége az uj kabinetnek egy oly belső támadással szemközt, milyet legközelebb Favre intéz ellene, midőn épen a belügyekbeni alkotmányellenes eljárása vettetik szemére; és vádoltatik, hogy minden a megszokott önkényes módon történik?!

A törvényhozó testület kebelében kezdődött eme határozó küzdelem elé politikai körökben bizonyos aggodalommal tekintenek. Favra Gyulának, valamint a balközép több tekintélyes tagjának határozott magatartása elegendő aggodalmat okoz a kabinet barátainak.

Ollivier — mint a N. Fr. Pressenek Párisból irják — kárhoztatólag nyilatkozott az uj seine-praefectnek Chevreaunak pazarlásai felett. Ollivier azt kivánná, hogy a rendet tartaná fen, a helyett, hogy szükségtelen kiadásokat tesz.

Dublinba a börtönükből kibocsátott feniek megérkeztek. Beláthatlan néptömeg fogadta őket; azonban tüntetésre nem került előbb a dolog, mig estve a szinházba nem mentek. Corkban némi forrongást idézett elő ezen „matyrok“ bekövetkezendő látogatásáról elterjedt hir, összekötve egy pernek közel kilátásba helyezett bevádolásével, mely per Barrett bérlőnek Lambert gyilkbirtokos elleni gyilkossági kisérlete miatt inditatott, nevezett bérlő ellen.

Newyorkból legujabban jelentik, hogy az eddigi haytii követet Waschingtonban, Tate tábornokot nejével együtt egy ünnepélyre hivta meg az elnök; akkor jött a hir, hogy a haytii kormánynak feje, Salnave megöletett, és ő maga is szám üzetett. Ekkor egy iratban, mely bármely diplomatának becsületére válnék, jelenté, hogy diplomatiai küldetésének vége van, s igy az ünnepélyben nem vehet részt.

Mexicoból érkezett hirek jelentik, hogy Juarez elnök csapatai Escobedo tábornok parancsnoksága alatt Guanajuato felé visszavonultak a felkelők elől, kiknek számuk napról-napra növekedik.

Az északamerikai egyesült államokban, a képviselőkházában nem rég fölmerült azon kérdés, hogy földmivelési, ipari és kereskedelmi czélok előmozditása végett az eddig forgalomban levő papirpénzt legalább 50 millio dollárral kell szaporitani. Ez ügyben egy bizottmány szerveztetett, mely az ide vonatkozó bill szövegezését mielőbb eszközölje.

Legujabb.

— Bécs, febr. 23. A bir. tanács mai ülésében a jöv. adóról szóló tvjavaslat 19. §-áig haladt a tárgyalás.

— Páris, febr. 23. A „Gaulois“ megczáfolja a hirt, hogy a spanyol kormány államcsinynyel Montpensier hget akarja a trónra ültetni.

— Pétervár, febr. 23. Burlingham chinai követ meghalt.

— Páris, febr. 23. A kamara tegnap a belpolitika feletti vitákat folytatá. Daru minister beszédet tatott, mely szinte egyhangu tetszéssel fogadtatott Beszédében kifejté a cabinet teljes egyetértését, valamint a békének benn és kifelé való fennmaradását, — kiválóan azt hangsulyozván, hogy a császárnak szilárd elhatározása: a szabadságot megalapitani.

A bal- és jobb-közép napirendet inditványoztak, a ministeriumnak szavazandó bizalommal. Daru nyilatkozata után Favre szólalt fel. — Szónok szerencsét kiván magának a minister szabadelvü beszédéhez, habár a személyes kormányzási hatalom uralkodik is még, minthogy a senatus consultum a már megadottat ismét visszaveheti.

A jobb és bal-közép által bizalmi szavazat kifejezése mellett inditványozott napirend 236 szóval 18 ellen elfogadtatott. A közelebbi zavargások által elfogott egyének ismét szabadon fognak bocsáttatni.

— Bécs, febr. 23. A mai „Presse“ a „Pester Nachrichten“-nel szemben igy nyilatkozik: Azt hiszik, hogy a katonai határőrvidék kérdésében előállott véleménykülönbségek nem sokára elfognak intéztetni.

Közgazdaszat.

(E.) Debreczen, febr. 24. Piaczunkra a behozatal minden tekintetben csekély volt, alig pár szekér kenyér, s tengeri hozatott; a kenyér drágán kelt; a tengeri köblönkint 5 frt 30, 40 kron kelt. A szalonna árak változatlanok.

Időjárásunk elég hideg; mult éjjel óta erős északi széllel; folyvást fagy, mai nap semmit sem olvadt délutánig, s változtatva hol nap süt, majd ismét felhős; esésre mutat. Utaink elég rázósak.

Debreczeni bérkocsi árszabály.

1. Napszámra: Egész napra, reggeli 7-től esti 9-ig 6 frt, félnapra, reggeli 7-től d. u. 1-ig, vagy d. u. 2—9-ig 3 frt 50 kr, országos vásárok alkalmával, a vásárok előhetében s a vásáros hét 4 első napján: egész napra 10 frt, félnapra 5 frt 50 kr.

2. Óraszámra: Félórára 50 kr, 3/4 órára 65 kr, egy egész órára 80 kr, — minden következő órára 50 kr, az utolsó órán túl félórára vagy kevesebb időre 30 kr, országos vásárkor minden tétel után 20 krral több.

3. Temetéseknél: Ha a végtisztesség a templomban történik, temetőbe ki és vissza 2 frt, a háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza 1 frt 20 kr.

4. Szinházba: Menet 60 kr, jövet 80 kr.

5. Bálokba: Menet 80 kr, jövet 1 frt.

6. Vaspálya indóházához vagy raktárhoz:

Nappal menet vagy jövet 50 font teherrel vagy anélkül 60 kr, éjjel 1 frt, országos vásárkor: nappal 1 frt, éjjel 1 frt 20 kr, egy órai várakozás 40 kr, félórai várakozás 20 kr.

7. Nagyerdei fürdőházhoz: Menet vagy jövet 1 frt, menet és visszajövet 1 órai várakozással 1 frt 50 kr, minden következő órára 40 kr, országos vásárkor: menet vagy jövet 1 frt 20 kr, menet és visszajövet 1 órai várakozással 2 frt, minden következő órára 50 kr.

8. Szőllős-kertekbe: Menet vagy jövet bármelyik szőllőskertbe 1 frt, menet és visszajövet 1 órai várakozással 1 frt 50 kr, — minden következő órára 40 kr.

9. Lóversenytérhez: Oda és vissza várakozással (fél nap) 5 frt.

10. Külső baromvásárba: Oda és vissza 1 órai várakozással 3 frt 50 kr, minden következő órára 50 kr.

☞ A csere-kaszálókba, tanyákra és vidékekre való szállitás előleges alku szerint történik.

Az ide vonatkozó panaszok, a kapitányi hivatalnál jelentendők be.

PECCO-THEA,

fontja 2 frt 20 kr.

RHUM,

itczés palaczkokban 50 kr, 1 ft és 1 ft 60 kr.

Finom franczia Liquör,

Crém de Vanil Orange és Mocca,

19. 2— 1 üveg 1 frt.

Geréby és Hannignál.

A debregyeni zenede alapitó és rendes tagjai a f. évi **febr. 27**-én **vasárnap** d. e. **10 órakor**, az iskolai helyiségén (Rózsatér, gr. Dégenfeld-ház, o. sz.) tartandó

közgyülésre

tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai: Elnök választás, a kormányzó választmány kiegészitése, évi jelentések, pénztárnoki számadás stb.

Névre szólló meghivó jegyek is fognak szétküldetni.

Kelt Debreczenben, a zenede kormányzó választmányának 1870. február 7-kén tartott üléséből. 70. 3—3

Komlóssy Lajos.
zenedeigazgató mint helyettes.
Vincze Viktor, jegyző.

Dr. Mezőfi Manó

gyermek-, nő- és egyszermind

fogorvos,

tisztelettel hirdeti, miszerint müvészileg szerkesztett **zománczozott fogak** betételét, foghuzást, megtisztitást, kitömést (plombirozás), reszelést a legnagyobb kiméletlel, minden fájdalom nélkül visz véghez, valamint mindenféle szájbajokat gyógykezel. —

Lakása: **Rózsa-téren,** mészárosczéh házában, 16. sz. a. 71. 2—6

Bécsi tőzsde, Feb. 24. Cs. arany 5.85. ezüst 121.65

Felelős szerk. s kiadótulajd. **Oláh Károly.**

HIRDETÉSEK.

Eladó kőház.

Nagyuj-utcza elején

az 1704. szám alatti, jó állapotban levő

kőház, utána való földével együtt,

örök áron eladó. — Értekezhetni iránta e lapok szerkesztési- s kiadó-hivatalában. 76. 1—3

Árverési hirdetmény.

A néhai Ábrahám Ádám hagyatékához tartozó ingóságok, nevezetesen: zsebóra, pecsétgyürü és különböző ruhanemüek, a f. évi **márcz. hó 3**-dik **napján** d. u. **2 órakor** a vásárbiró hivatal helyiségén azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni; mire a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Kelt sz. kir. Debreczen város törvényszékének 1870. é. febr. 16-án tartott üléséből.

Simonffy Antal, jegyző.
76. 1—3

Meghivás közgyülésre.

A **dalegylet** f. évi febr. 27-én vasárnap d. u. 3 órakor a zenede épületében

közgyülést

tartand, melyre az egylet alapitó és rendes tagjai, **ugy azok is, kik még alá nem irtak ugyan, de a folyó évre az egylet tagjai lenni kivánnak,** tiszt. meghivatnak.

A közgyülés tárgyai lesznek:

Választmányi jelentés a multi egyleti évről; a választmány által megvizsgált számadás a pénztárvilla előterjesztése; a választmány által módositani ajánlt szabályok tárgyalása; végre az elnök-, igazgató-, karnagy-, pénztárnok-, jegyző-, szertárnok, és választmányi tagok megválasztása.

Minthogy e választásoknál csak egyleti tagok szavazhatnak: tisztelettel felkéretnek, hogy igazolásul az aláirásokat átvett szabadjegyeiket magokkal hozni mulasztassanak.

Egyébiránt gondoskodva lesz, hogy kik az ivlantók által idő és alkalom hiányában még föl nem kéretnek, s az egyletbe belépni óhajtanak: a közgyülés folyama alatt is nyitva tartandó iven aláirhassanak, s a szabadjegy átvételével választási jogaikat azonnal gyakorolhassák.

Kelt Debreczenben a delegylet választmányának 1870. febr. 20-án tartott üléséből. 73. 2—3

Komlóssy Imre, elnök.
Ábrahám László, jegyző.

Igérvények és államsorsjegyek.

A Franko Magyar Bank

által Pesten kibocsátott „pénztári jegyek,“ ugy mindennemü legkedvezőbb „osztrák és megengedett külföldi sorsjegyek,“ továbbá „igérvények eredeti sorsjegyekre,“ mindenik húzásra, — melyeknek eladása Debreczenre és vidékére kizárólag nekem adatott át, — kelló mennyiségben s legutányosabban számitva kaphatók nálam Széchenyi-utcza 1788. sz. a. saját házamban üzleti irodámban, és Schwartz Bernátnál, a Nánássy Béniámin ház alatti üzletében, — a hol is a legkapósabb osztrák sorsjegyekre társaságok is rendeztetnek. Igérletés szerint kivánt időre, és mindennemü „állam- és ipar-papirok vétele és eladása is eszközöltetik. 56. 13—

Fetschl Fülöp.

Haszonbérbe kiadó

3 vagy 6 évre

500 hold föld

P. Tamási pusztán,

— 1200 □ öles holdakban — több szobából álló lakrészekkel s elegendő gazdasági épületekkel ellátva; a hozzátartozó kerepesjoggal együtt. — Értekezhetni felőle e lapok kiadóhivatalában. 199. 23—

Debreczen. 1870. Nyomatott a város könyvnyomdájában